

Obsah

I. ETIKA AKO SYSTÉM	13
A. Morálka ako forma duchovného života spoločnosti	13
1. Úvodom	13
2. Morálka ako spoločenský jav	16
3. Základné funkcie morálky	18
4. Štruktúra morálky	20
5. Historický vývoj morálky	25
B. Etika ako veda o morálke a jej miesto v systéme poznávania ...	31
1. Povaha etiky ako vedy	31
2. Štruktúra etiky	31
C. Vlastný kategoriálny systém etiky	36
1. Hodnotovo-normatívna stránka etiky	36
2. Princípy morálneho správania sa človeka	45
3. Základné kategórie morálky	54
3.1 Pojem človeka	56
3.1.1 Všeobecné východiská určenia človeka	56
a) Človek ako bytosť prírodná	58
b) Človek ako bytosť spoločenská	59
c) Človek ako bytosť vedomá a sebavedomá.....	60
d) Človek ako aktívny tvor, homo faber (výrobca)	62
3.1.2 Všeobecné rozvíjajúce určenie človeka	68
a) Človek ako bytosť predmetná, tvorivá a sebatvorivá	68
b) Človek ako bytosť otvorená a slobodná	70
c) Človek ako bytosť kultúrna	71
3.1.3 Zvláštne znaky človeka ako osobitého tvora	72
a) Človek ako bytosť spoločensky začlenená	
a preto politická a ideologická	72
b) Človek ako bytosť odcudzená či osvojujúca si svet	78
c) Človek ako bytosť morálna, veriac a esteticky cítiaca ...	89
d) Človek ako bytosť ústiaca do osobnosti	90
3.1.4 Problém špecifických určení človeka	90
3.1.5 Začlenenie človeka v prírodno-spoločenskej súvislosti	91
a) Problém determinácie a slobody	91
b) Podoby začlenenia v prírodno-spoločenskej	
súvislosti – problém pravého a nepravého bytia	95

c) Smerovanie človeka v prírodno-spoločenskej súvislosti – zmysel života a jeho vyústenie v humanisticky orientovanej autentickosti a rovnako orientovanej osobnosti	97
3.2 Dobro, zlo a povinnosť	109
3.3 Kategórie zmyslu života, šťastia, ideálu, cieľa a prostriedku	116
3.4 Hodnotová hierarchia a morálny konflikt	123
3.5 Sloboda, voľba, zodpovednosť	127
3.6 Svedomie, česť a mravná dôstojnosť	134
4. Mravná kultúra človeka	140
4.1 Úrovně mravnej kultúry	142
a) Úroveň zdravého rozumu	142
b) Úroveň teoretického myslenia	142
4.2 Mravná kultúra a city, mravná kultúra a porozumenie	143
4.3 Mravná kultúra a etiketa	145
II. SOCIÁLNA ETIKA A JEJ SÚČASTI	147
1. Etika hospodárskeho života spoločnosti	148
2. Etika politického života spoločnosti	155
a) Otázka morálnych princípov v politike	156
b) Politika ako hľadanie všeobecného dobra	156
c) Politika ako solidarita	157
d) Politika ako subsidiarita	157
e) Politika ako presadzovanie záujmu, ako umenie	158
f) Politika ako riešenie spoločenskej konfliktnosti a hľadanie kompromisu	159
g) Politika ako realizácia moci a problém násilia	159
3. Etika verejnej správy a samosprávy	162
4. Etika spoločensko-štrukturálnych medziľudských vzťahov všeobecne	167
a) Človek v morálnom vzťahu k sebe samému	168
b) Morálne aspekty začlenenia človeka vo všeobecných spoločenských mikroštrukturálnych formách	176
c) Človek začlenený vo všeobecných makroštrukturálnych formách	184
d) Človek začlenený v profesionálnych štruktúrach	188

III. STRUČNÝ PREHLAD DEJÍN ETICKÉHO MYSLENIA	197
A. Etika v staroveku	197
1. Predaristotelovská etika	197
2. Aristoteles	200
3. Helenizmus	201
B. Etika v stredoveku	204
C. Renesancia a reformácia	208
1. Renesancia	208
2. Reformácia	209
D. Etika porevolučného Anglicka	210
1. Tomáš Hobbes	210
2. John Locke	210
3. Antony Asley Cooper of Shaftesbury	211
4. Bernard Mandeville	212
5. Adam Smith	213
6. David Hume	213
7. Jeremy Bentham	214
8. Edmund Burke	214
E. Etické predrevolučné teórie na kontinente	215
Baruch Spinoza	215
F. Mravné teórie francúzskeho osvietenstva	217
1. Claude Adrien Helvetius	217
2. Jean Jacques Rousseau	219
G. Etické teórie nemeckého osvietenstva a romantizmu	220
1. Immanuel Kant	220
2. Johan Gottlieb Fichte	221
3. Georg Wilhelm Friedrich Hegel	221
4. Ludwig Feuerbach	223
H. Etické koncepcie formulované z aspektov záujmov sociálne najslabších vrstiev spoločnosti	224
Karl Marx, Friedrich Engels	224
I. Etické teórie na kontinente v druhej polovici XIX. storočia ...	226
Francúzsky comtovský pozitivizmus, August Comte	227
J. Vývoj etického myslenia druhej polovice XIX. storočia v Anglicku	228
1. John Stuart Mill	228
2. Herbert Spencer	229

K. Racionalistický a iracionalistický idealizmus	231
a) Racionalistický idealizmus	231
Johann Friedrich Herbart	231
b) Iracionalizmus	231
1. Arthur Schopenhauer	231
2. Friedrich Nietzsche	232
L. Etické teórie ruských revolučných demokratov	234
M. Etické teórie XX. Storočia	235
a) Iracionalizmus a existencializmus	236
1. Henri Bergson	236
2. Sören Kierkegaard	238
3. Nemecký existencializmus	240
4. Francúzsky existencializmus	240
b) Neopozitivismus a jeho emotívna etika	241
c) Náboženské myslenie	242
1. Personalizmus	243
2. Neoprotestantizmus	245
3. Novotomizmus	246
Zoznam použitej literatúry	249